

Stenogrammid

XIII Riigikogu, I Istungjärk, täiskogu korraline istung

Esmaspäev, 04.05.2015, 15:00

Toimetatud

15:00 Istungi rakendamine

1. 15:12 Vaba mikrofon

15:00 Istungi rakendamine

16:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Austatud Riigikogu, tere päevast! Alustame Riigikogu täiskogu esimese istungjärgu viienda töönädala esmaspäevast istungit. Lugupeetud kolleegid, kas te soovite üle anda eelnõusid või arupärimisi? Valitsuse esindaja proua Heili Tõnisson, palun!

16:58 Valitsuse esindaja Heili Tõnisson

Austatud härra aseesimees! Hea Riigikogu! Vabariigi Valitsus algatab investeerimisfondide seaduse muutmise seaduse eelnõu. Seaduseelnõu menetlemisel Riigikogus esindab Vabariigi Valitsust rahandusminister Sven Sester. Aitäh!

16:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Martin Helme.

16:58 Martin Helme

Lugupeetud kolleegid! Lugupeetud spiiker! Annan Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni nimel üle arupärimise peaminister Taavi Rõivasele. Me soovime teada saada, mida on Euroopa Liidus kokku lepitud immigratsioonipoliitikas. Teatavasti on Euroopa Liidu lõunapiire tabanud illegaalse immigratsiooni laine, mistõttu on tõstatatud küsimus immigrantide jaotamisest liikmesriikide vahel kvootide alusel. Seoses sellega on meil peaministrile kuus küsimust. Aitäh!

16:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Kolleeg Uno Kaskpeit, palun!

16:58 Uno Kaskpeit

Austatud spiiker! Head kolleegid! Meil on välisministrile arupärimine, mis puudutab Ukraina isikustamata välispasse. Teatavasti on Ukraina sündmuste käigus jäänud okupeeritud aladele Ukraina isikustamata välispasside planke koos vastavate printeritega. Sellest tulenevalt on tekkinud otsene oht, et neid välispassiplanke kasutatakse ebaseaduslikult Schengeni riikidesse sisenemiseks. Meil on küsimused selle kohta, mida Välisministeerium on ette võtnud.

16:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kolleeg Kadri Simson, palun!

16:58 Kadri Simson

Lugupeetud istungi juhataja! Head kolleegid! 22 Riigikogu liikme nimel on mul peaminister Taavi Rõivasele üle anda arupärimine riiklike võlakirjade kohta. Euroopa Keskpang alustas s.a 9. märtsist euroala avaliku sektori ostuprogrammi, mille käigus ostavad eurotsooni kuuluvate riikide keskpangad

kuni järgmise aasta septembrini 1,1 triljoni euro eest võlakirju. Sellise rahapoliitika eesmärk on taastada jätkusuutlik inflatsioon. Riikide majandusse pumbatav raha peaks aitama neil riikidel, kelle võlakirju ostetakse, taastada majanduskasvu. Aga Eestil teatavasti võlakirju ei ole ja Eesti Pank osaleb selles protsessis ostjana, suunates miljoneid eurosid teiste riikide majandusse. Kui lähiaastatel pole oodata riigi investeerimisvõimaluste suurt kasvu, tuleks meil leida teisi võimalusi. Üheks võimaluseks võiksid olla riiklikud võlakirjad. Seda on arvanud mitmed majandusprofessorid. Seda on arvanud ka mõni Reformierakonna poliitik, näiteks tuletan meelde Siim Kallase sellekohast ettepanekut selle sajandi alguses. Seetõttu ongi meil peaministrile neli küsimust selle kohta, milline on tema suhtumine riiklikesse võlakirjadesse, kas seda projekti kaalutakse, kas see võiks tulla kõne alla siis, kui käesoleval eelarveperioodil eurotoetuste maksmine otsa saab, ja mida ta arvab sellest, et mitmed tema koalitsioonipartnerid on enne valimisi rääkinud, et suurprojekte võiks rahastada võlakirjade kaasabil. Täna tähelepanu eest!

16:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Kolleeg Mart Helme, palun!

16:58 Mart Helme

Lugupeetud spiiker! Kolleegid! Meil kõigil on teada, et rahvusvaheline olukord on muutunud järjest keerulisemaks, ja meil kõigil on teada ka see, et Eesti kuulub sisuliselt rinderiikide hulka, kuna meie idanaaber on viimastel aastatel käitunud agressiivselt. Me mäletame sedagi, et valimiskampaania ajal teatas praeguse koalitsiooni juhterakond, et julgeolekuküsimused on neile prioriteetsed. Sellega seoses esitame kaitseministrile arupärimise. Me oleme saanud informatsiooni, nagu oleks Eesti Vabariigil võimalik Šveitsi Konföderatsioonilt saada soomusvõimekuse tõstmiseks väga soodsatel tingimustel Leopard 2A4 tanke. Me soovime teada saada, missuguses seisus see pakkumine on, kui tõsiselt võetav, kui palju oleks võimalik soomusvõimekust tõsta ja mõnda muudki selle teemaga seonduvat. Siin on meie küsimused kaitseministrile.

16:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kolleeg Aivar Kokk, palun!

16:58 Aivar Kokk

Hea juhataja! Head kolleegid! Mul on hea meel sotsiaalkomisjoni nimel Riigikogule üle anda Eesti Haigekassa nõukogu liikme nimetamise otsuse eelnõu.

16:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Rohkem eelnõude ega arupärimiste üleandmise soovi ei ole. Olen Riigikogu juhatuse nimel vastu võtnud kaks seaduseelnõu ja neli arupärimist. Riigikogu juhatuse otsustab seaduseelnõude menetlusse võtmise Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse kohaselt. Kui arupärimised vastavad Riigikogu kodu- ja töökorra seaduses sätestatule, edastab Riigikogu esimees need adressaadile viivitamatult. Head kolleegid, nüüd teated. Täna pärast täiskogu istungi lõppu toimub istungisaalis noorte toetusrühma asutamiskoosolek, mille kokkukutsujad on Lauri Luik ja Kalle Palling. Head kolleegid, teeme palun kohaloleku kontrolli!

Kohaloleku kontroll

Kohal on 88 rahvasaadikut, puudub 13.

Läheme selle nädala päevakorra kinnitamise juurde. Päevakord on teie ees.

Panen hääletusele selle nädala päevakorra kinnitamise. Palun hääletada!

Hääletustulemused

Poolt on 82 Riigikogu liiget, erapooletuks jäi 2, vastu ei ole keegi. Päevakord on kinnitatud.

1. 15:12 Vaba mikrofoni

16:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Head kolleegid! Täna sel istungil ei ole kavas arupärimistele vastamist. Peale haamrilööki on kõikidel soovijatel võimalik registreeruda esinemiseks vabas mikrofonis. Meil on aga tehnilised probleemid. Palun kannatust, kolleegid! Kõigil kõnelda soovijatel on kindlasti võimalik sõna võtta. Mitte ainult lennukites ei tule ette tehnilisi probleeme, ka Riigikogu saalis võib neid juhtuda. Kas meil on nüüd tehnikaga kõik korras? Head kolleegid! Ma tühistan eelmise registreerimise vabasse mikrofoni ja kuulutan uuesti vaba mikrofoni nobedate näppude vooru välja. Nii et palun kõigil, kes soovivad sõna võtta, peale haamrilööki uuesti registreeruda esinemiseks vabas mikrofonis! Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

16:58 Mihhail Stalnuhhin

Aitäh, härra juhataja! Loodame siis, et ka see kell siin seisma jääb ja saab rääkida viiskümmend minutit viie asemel.

Lugupeetud kolleegid! Ma alustan tsitaadiga ühest kirjast, millele on alla kirjutanud Kristen Lahten, Eesti Turismifirmade Liidu peasekretär. Üks väike lõik sellest: "Valijad, sh turismisektoris töötajad, valisid lubaduste järgi ning peaminister lubas enne valimisi kõige keskses ja peamises valimisdebatis korduvalt, emotsionaalselt ja väga veendunult, et maksuerandeid ei kaotata. Lisaks ei mainitud ka kütuseaktsiisi, juttu oli vaid kulude kokkuhoiust, tubaka- ja alkoholiaktsiisist ning täiendavast majanduskasvust." Siin [Delfi artiklis] on isegi tsitaat ühest debatist, kus kolleeg Parts küsis: "Kas sa ütled, et maksuerandeid ei kaota?" ja Rõivas vastas: "Absoluutselt, ütlen."

Teate, paaril viimasel aastal on mul tekkinud iga kord, kui ma valitsust näen, soov laulda ühte tudengipõlves Tartus Tiigi ühikas õpitud laulu: "Me maale saabus diversant turistimaski all, tal mitu fotokaamerat ja püstol hõlma all." Kes on see võimas diversant, kes on üle meie valitsusest ja selle liikmetest? Seda annab otsida. Kui kellelgi oleks soov hävitada Eesti Vabariiki, siis peaks ta hävitama selle tööstuse ja põllumajanduse ning tegema võimatuks kodanikuühiskonna saavutamise. Kas need tulemused, mida me juba naudime, ei räägi iseenda eest? Mõne arvates on see lausa muinasjutt, kui ma nimetan Dvigateli, Baltijetsit, Punast RET-i, Balti ja Kreenholmi Manufaktuuri. Pole vaja tööstust, seda oli sotsialismil vaja! Nema marssisid kommunismi poole, meil pole seda teed vaja. Hävigu need ettevõtted, tööstust pole vaja! See, mida praegu nimetatakse tööstuseks, seisneb põhiliselt selles, et välismaalt tuuakse kaheksa traadijuppi, millest tehakse siin üks kaabel ja viiakse see riigist välja. See ongi enamikus meie praegune tööstus.

Põllumajandusest. Eesti on alati tundnud uhkust oma põllumajanduse üle. Eelmisel suvel, tegelikult pigem sügisel, äkki aga selgus, et kahte kolmandikku siin toodetavast piimast ei ole enam vaja, sest 30% sellest läks otse Venemaale ning veel 30% läks Läti ja Leedu kaudu ka ikka sinna Venemaale. Nüüd seda enam vaja ei ole. Põllumeeste probleemid on nende isiklikud probleemid. Eelmisel esmaspäeval arutlesime siin seakasvatuse üle – seda ka enam vaja ei ole.

Mis jääb? Kodanikuühiskond, siin pole vaja pikalt rääkida. 2007. aasta – absoluutselt põhjendamatult ja amoraalne käitumine 27. aprillil. Ühiskond lõhenes ja vaevalt et kümne või kahekümne aastaga õnnestub seda ravida. Kõik, mida tehakse, viib ikka sinna poole. Kas keegi soovib tahtlikult Eesti Vabariiki hävitada? Ma ei tea. Vaevalt et ka valitsus seda tunnistab. Aga miks nad kõike seda teevad? Riigikogu eelmise koosseisu lõpus astuti reaalsed ja väga konkreetsed sammud, et hävitada põlevkivitööstus. Tuletage meelde! Praegu tehakse reaalsed ja väga konkreetsed sammud, et hävitada turismisfäär. Ometi on turistid sellised inimesed, kes ei oota, millal mõni kaup neile Eestist kätte tuleb, vaid nad võtavad oma rahakotid ja tulevad ise Eestisse, ise toovad oma raha siia. See sfäär on olemas, neli miljonit välituristi igal aastal. Ja sellele antakse ka pihta!

Nii et laul "Me maale saabus diversant turistimaski all" – see on vananenud. Me oleme ise need diversandid üles kasvatanud. Meie riigile ei ole midagi ohtlikumat kui see valitsus, mida juhib Reformierakond. Sest kõik, millest ma rääkisin, on toimunud tema juhtimisel viimase seitsme, kaheksa või üheksa aastaga. Aitäh!

16:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Kolleeg Märt Sults, palun!

16:58 Märt Sults

Auväärt juhataja! Kolleegid! Eestis oleks vaja midagi pöörast, midagi väga pöörast, et panna inimesi kogu maailmas meie poole vaatama ja siia tulema. Selline pöörane mõte oli kunagi Paljassaare lahte kunstsaares või -poolsaare tegemine. See mõte pole midagi uut, sest maailmas tehakse kunstsaaresid kõrbesse ja merre, kuhu tahes. Norra teeb neid autokummidest. Selle mõtte geniaalsus oli selles, et seda taheti teha Paljassaare lahes, kus puhastusseadmed on kõigest poolteise kilomeetri kaugusel, nii et ehitamise hind oleks olnud 10–20 korda odavam kui Aegna saarel või kuskil mujal seda kõike tehes. Projekt tehti, investeeringud leiti. Norra suurärimees Peter van Buuren, kes on projekteerinud ja olnud projektijuht palmisaartel Dubais, leidis mind ise üles, mitte mina ei leidnud teda üles, ja me hakkasime tegema seda kohutavat asja, pöörast asja, mis päädis sellega, et detailplaneeringu Paljassaare lahte kunstpoolsaare ehitamiseks sai Tallinna Linnavalitsuse 4. novembri 2009. aasta korraldusega nr 1818-K algatatud. Detailplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine kiideti heaks Tallinna Keskkonnaameti 4. mai 2010. aasta kirjaga nr HJR 6-8/13325-3. Saate aru, kõik kiideti heaks! Projekti elluviija olnuks erakapitalil põhinev SA Paljassaare Kultuuri Laiud, kes ei küsinud riigi käest sentigi raha ei projekteerimiseks, uuringute tegemiseks ega mitte millekski.

Siis hakkas pihta Eesti Vabariigi edulugu. Päevast päeva tehtud järelepärimised Keskkonnaministeeriumisse mitte mingeid tulemusi ei andnud. Kui keskkonnaminister oli härra Tamkivi, siis ta ütles, et kui ma toon detailplaneeringu, keskkonnamõtjude hinnangu ja investori, siis võin hakata homme ehitama. Ma jäin kolm nädalat hiljaks. Tamkivi võeti maha, Pentus pandi asemele, Rosimannus. Sellest hakkas pihta kuus aastat kadalippu. Küll väideti, et Paljassaare lahes ei saa laevad ringi keerata. Vesi on seal poolteist meetrit sügav! Küll väideti, et sardiinid ei saa seal kudedada. Seal on poolteist meetrit vett, sardiinid koevad aga kuue kuni kaheksa meetri sügavuses. Siis väideti, et seal on liiga palju setteid, teadmata, et seal on savipõhi ja seal ei ole setteid.

Tähendab, see on ainult totaalne poliitiline otsus. Täheandab, Eesti Vabariik keeldub loomast 6000 hästi tasustatud töökohta, Eesti Vabariik keeldub rajamast Euroopa suurimat turismimagnetit, kus oleks üks tivolisaa, üks kultuurisaa ja üks lõbustuste ehk kelmuste saa. Täheandab, Eesti Vabariik keeldub kontrolli alla võtmast hasartmänge. Siia tuleb kolm punkti, sest ma ei saa öelda, mida kontrolli alla võtta. Täheandab, Eesti Vabariik keeldub suurest torujuhtmest, mille kaudu maksutulu jookseks otse Tallinna linna ja riigikassasse. Talle ei ole seda vaja. Eesti Vabariigil on vaja makse ümber mängida, aga lisatöökohti ei ole vaja, lisandväärtust ei ole vaja. Turu-uuringud tegi P&P International, Saksa firma. Tasuvusaeg on kolm aastat. Kui tasuvusaeg on kolm aastat ja ehitusaeg kolm aastat, tuleb kokku kuus aastat ning siis hakkakski tulema puhas ja ilus tulu riigile ja Tallinna linnale.

Miks ei ole seda vaja? Kas keegi oskab seda seletada? Mina oskan! See on Keskerakonna mõte. Oleks see aga olnud Reformierakonna mõte, siis oleks kõik korras. Kust on lihtsam raha võtta? Rumala töötajaja käest, kes teeb ausalt tööd ja maksab riigile makse. Kust veel saab raha võtta? Õpetajate käest, need teevad niikuinii tööd. Kust veel saab raha võtta? Arstide käest, niikuinii nad ravivad. Kust veel? Politseinike käest, niikuinii nad valvavad. Pritsimeeste käest, sest, jumal hoidku, nad lähevad ju ise ja kustutavad kõik ära. Muidugi pole sinna vaja raha anda, sealt tuleb ära võtta. Juurde teenida ei ole vaja, sest äkki läheb kõik heaks. Kui probleemi ei ole, siis äkki hakkab riik õitsema. Aga kellelegi pole seda vaja. Konflikti on vaja. Kui konflikt on, siis järelikult on võimalik kergesti juhtida. Mida see tähendab? Sellel riigil ei ole tulevikku, kui seesama juhtkond alles jääb. Aitäh teile ja head nelja aastat!

16:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Kolleeg Jaanus Karilaid, palun!

16:58 Jaanus Karilaid

Head kolleegid! Politoloogid ja sotsiaalteadlased on juba tükk aega murdnud pead selle üle, kuidas on võimalik rahva tahtest järjekindlalt üle sõita. Kuidas on võimalik, et Reformierakond on viimased 18 aastat võimul olnud ja valinud endale alati sellised partnerid, kellega on võimalik teha kõike, mis läheb vastuollu rahva soovide ja rahvale antud lubadustega? Küll on võimalik tõsta aktsiise, küll on võimalik mängida maksudega. Rahvas tahab presidendi otsevalimisi – sellega me ei arvesta. Sotsioloogiliste küsitluste järgi soovib kaks kolmandikku rahvast astmelist tulumaksu – sellega me ei arvesta.

Ma lootsin, et sotsiaaldemokraatide ja IRL-i valija on õrnahingelisem ja eetilisem ning nüüd hakatakse rohkem vastu Reformierakonna poliitikale ja viiakse ellu seda poliitikat, mida lubati enne valimisi. On näha, et seda kahjuks ei juhtu. Üks juhtiv reformierakondlane on väitnud, et nende ülbus põhineb väga

lihtsal loogikal: kui kaks erakonda on nende kõrval valitsuses, siis üks on alati opositsioonis soolas. Praegused andmed näitavad, et kui IRL või sotsid hakkavad pead tõstma, siis üks kahest vahetatakse Vabaerakonna vastu välja. Loodetavasti on see spekulatsioon, sest ma loodan, et ka Vabaerakonna valija on ikkagi eetiline inimene ega lase sellistel manöövritel juhtuda.

Agaga ma tahan peatuda ühel väga olulisel dokumendil, Eesti julgeolekupoliitika alustel. Me võtsime selle aastal 2010 ühehäälselt vastu, ei olnud ühtegi vastuhäält, mitte ühtegi. Ida-Virumaalt valitud rahvasaadikud, Võrumaalt valitud rahvasaadikud, Läänemaalt ja Saaremaalt valitud rahvasaadikud – kõik andsid sellele oma poolthääle. Nüüd on aasta 2015, aga seda poliitikat ei kavatsetagi ellu viia. Leheküljel 19 on kirjas, et julgeolekupoliitika üks alustaladest on ühtlane sotsiaalne areng, tugev kohalik omavalitsus ja kõikide avalike teenuste väga hea kättesaadavus terves Eestis. Parlamenti ei huvita see, et me julgeolekupoliitika aluseid eirame. Parlament, sõbrad, ongi praegu kummitempel, sest meile ei lähe korda see, mille me ise oleme heaks kiitnud. Agaga seda on võimalik muuta, kui siin saalis on riigimehi ja võetakse vastu vastavad otsused. IRL, sotsiaaldemokraadid, Vabaerakond, keskerakondlased, EKRE – veel on võimalik midagi päästa! Aitäh!

16:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Kolleeg Martin Repinski, palun!

16:58 Martin Repinski

Austatud juhataja! Austatud kolleegid! Loodan, et te teate, et Ida-Virumaa on Eesti kontekstis ülitähtis tööstuslik maakond, mis vajab paljudes küsimustes eraldi lähenemist. Sellest on väga hästi aru saanud Siseminister, mida näitab see, et Ida-Virumaal töötavatele politseiametnikele makstakse täiendavat 150-eurolist regioonilist lisatasu, mis võiks muidugi kõrgem olla.

Sotsiaalvaldkond väärib samasugust tähelepanu. Tervena elatud aastaid on Ida-Virumaa elanikel oluliselt vähem kui Eestis keskmiselt. Ida-Virumaal on tervisepiiranguteta elatav aeg 48,4 aastat, seevastu Eesti keskmine on 54,1 aastat. Olen kuulnud põhjendust, et meie kandis tarbitakse liiga palju alkoholi. See ei vasta tõele, kuna regulaarselt alkoholi tarbivate inimeste arv on maakonnas väiksem kui Eestis keskmiselt. Aastail 2009–2012 kasvas Ida-Virumaal pidevalt puudega inimeste arv: aastal 2009 oli 1257 puudega last ning aastal 2012 oli neid 1965. Täiskasvanute puhul olid need arvud vastavalt 16 217 ja 19 597. Kogukond on nii tugev ja terve kui tema kõige nõrgemad lülid. Seetõttu peaksime kindlasti rohkem panustama sotsiaalvaldkonda, eelkõige meditsiini. Haigekassa 2015. aasta eelarvest moodustab arstide, õdede ja hooldustöötajate tööjõukulu koos sotsiaalmaksuga ligikaudu 344 miljonit eurot, sh arstide tööjõukulu 149 miljonit eurot, õdede tööjõukulu 159 miljonit eurot ja hooldajate tööjõukulu 36 miljonit eurot. Eraldi ühegi maakonna, ka mitte Ida-Virumaa kohta ei ole palgakulu planeeritud.

Minu arvamus on, et tähtis samm olukorra parandamiseks võiks olla Ida-Virumaa meditsiinitöötajatele regioonilist lisatasu kehtestamine, kuna see paneks rohkem spetsialiste tulema tööle just Ida-Virumaale, mis omakorda parandaks tulevikus Ida-Virumaa elanike tervist. Aitäh!

16:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Kolleeg Toomas Vitsut, palun!

16:58 Toomas Vitsut

Austatud eesistuja! Head kolleegid! Tõenäoliselt üks olulisemaid küsimusi, millega meil siin tegelda tuleb, on Eesti riigi julgeolek. Sellest on ka täna siin päris palju räägitud. Eesti riigi julgeoleku üks olulisemaid komponente on tõenäoliselt piirivalve. Eesti piirivalve taastati peale Eesti taasiseseisvumist ja selle tase oli päris hea, see loeti isegi kolme kõige paremini toimiva piirivalve hulka Euroopas. Mõni aeg tagasi see toimiv piirivalve reorganiseeriti ehk pandi kokku politseiameti ja migratsiooniametiga. Peale seda on olukord drastiliselt muutunud.

Paljud spetsialistid on juhtinud tähelepanu, et uuel süsteemil on terve hulk puudusi, millega tuleb tegelda. Selline autoriteetne inimene nagu Tarmo Kõuts, kes iseseisvat piirivalvet taastas, on leidnud, et piirivalve tuleks taastada sellisel kujul, nagu see oli taasiseseisvusa alguses. Tema mõtetega on tulnud kaasa terve hulk inimesi, kes on andnud selle mõtte toetuseks ka allkirju, mida võib olla umbes kolm ja pool tuhat. Õiguskomisjon on Tarmo Kõutsi ära kuulanud. Ka minus on tekkinud veendumus, et see on probleem, millega tuleks lähiajal üsna tõsiselt tegelda. Muu hulgas on praeguse süsteemi puudusena

välja toodud, et meil toimub tagantjärele reageerimine. Kõigepealt on sündmus ja siis me reageerime sellele. Sellist tegutsemisviisi tänapäevases piirivalves tõenäoliselt aga lubada ei tohiks. Samuti puudub ülevaade julgeolekuohtudest. Kui aga ülevaade julgeolekuohtudest puudub, siis ei ole võimalik neile ka adekvaatselt reageerida.

Kui olukorda kokku võtta, siis piltlikult öeldes on püütud kokku panna kaks funktsiooni – politseiline funktsioon ja piiri valvamise funktsioon –, mis aga tõenäoliselt ei ole ühildatavad. Nagu ka komisjoni istungil välja toodi, korraga ei saa kahte asja teha. Ei saa kiirust mõõta või pätte püüda ja samal ajal piiri valvata. Nüüd on pakutud välja järgmised olulised punktid, mida tuleks silmas pidada. Kõigepealt peaks meil olema struktuur, mis tegeleb puhtalt piiri valvamise ja piirikontrolliga, nii maismaapiiril kui ka merepiiril. Ühtlasi peaks see struktuur valvama piiripunktidevahelisel alal. Samuti on oluliseks peetud, et meil oleks struktuur, millel on ülevaade sisse- ja läbirändest. Selline info koguneks siis ühte kohta ja seda saaks paremini kasutada. Rõhutatakse, et tuleb välja arendada tehniline võimekus piiri valvamisel ja reageerimisvõime, nii et kui piiril midagi juhtuks, siis oleks võimalik sellele adekvaatselt reageerida. Eesti julgeolek algab piirilt.

16:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Kolleeg Marika Tuus-Laul, palun!

16:58 Marika Tuus-Laul

Head kolleegid! Mind tõi siia rääkima just täna sotsiaalkomisjonis arutlusel olnud pensionisüsteemi jätkusuutlikkuse teema. Esimese punktina toodi komisjonis lauale pensionile mineku vanus. Täpsemalt näeb Vabariigi Valitsus ette koostada analüüs pensioniea mõju kohta, vaadata, kas kehtestatud vanus end õigustab, ja teha vajaduse korral ettepanekuid pensionile mineku ea muutmiseks.

Ma tuletan teile natukene meelde ajalugu. Enne 1994. aastat läksid naised pensionile üsna varakult, 55-aastaselt, mehed 60-aastaselt, siis ühtlustati see iga 63 aastale. Mehed lähevadki praegu pensionile 63-aastaselt, naistel jõuab see kätte järgmisel aastal, kui ka nemad hakkavad pensionile minema 63-aastaselt. Aga veel enne seda, kui see muudatus on n-ö tulemuseni jõudnud, võeti juba 2010. aastal vastu uus seadus, millega lükati pensionile mineku vanus 65 eluaastale. Tekib üleminekuaeg, mis algab järgmisest aastast ja kestab 2026. aastani.

Ma ei hakka praegu rääkima sellest, et naistel ja meestel on Euroopa riikides väga erinev pensionile mineku iga. Enamikus riikides lähevad naised varem pensionile, näiteks Belgias, Maltal, Sloveenias, väga paljudes riikides. Kuid küsimus on praegu ikkagi selles, et kuigi meil on vastu võetud otsus, et kuni 2026. aastani me läheme üle vanusepiirile 65 eluaastat, siis täna komisjonis arutati, kuidas seda piiri veel kaugemale nihutada. Rahandusministeeriumi ametnik olevat öelnud 67 eluaastat ja Sotsiaalministeeriumi ametnik pakkus selle välja.

See oli täielik üllatus. See olevat olnud kõne all ka juba eelmises valitsuses, küll noh nii ... Enne valimisi räägiti ju väga suurest pensioni tõstmisest, sõltuvalt keskmise palga tõusust. Seda olukorras, kus meil oli pensionikassa miinuses 380 miljoni euroga, praegu on see miinus üle 400 miljoni euro. Aga küsimus on selles, et me räägime ikkagi keskealistest, praegu tööl käivatest inimestest. Oli juttu ka paindlikust pensionieast ja sellele üleminekust. See oli olemas koalitsioonileppes. Aga Rahandusministeerium pakub praegu väga konkreetset automaatset üleminekut ja seda juba järgnevateks aastateks.

Küsimus on selles, et kui me vaatame inimeste tervist ja tervena elatud aastaid, siis Eestis on need näitajad tunduvalt kehvemad kui mujal Euroopas. Vaatame, mis vanuses praegu pensionile minnakse. Tegelikult on see vanus 59,6 aastat, mis siis, et kehtestatud on muu vanus. Inimestel on lihtsalt nii kehv tervis ja pole ka töökohti. Nii ongi, inimesed elavad väikese pensioniga kuni elu lõpuni. Kui me võtame siia juurde ka töövõimetus- ja toitjakaotuspensionid, siis selgub, et pensionile minnakse keskmiselt koguni 52-aastaselt. Küsimus on selles, mis pensioniea järjekordsest tõstmisest me üldse räägime. Tõesti, meil pensionärid töötavad, kuid väga hiljutine uuring näitas, et nende tervis on ikkagi halb ja töötatakse ainult seetõttu, et vaesus on sedavõrd suur. Ka Eurostat ütles hiljuti, et vaesuses elavate pensionäride osakaal on Euroopas kõige suurem praegu Lätis, Eestis ja Küprosel.

Ma arvan, et enne kui me üldse hakkame pensioniea tõstmisest rääkima, peaksime ikkagi ratifitseerima Euroopa sotsiaalharta eakate õigusi puudutava artikli 23, mis näeb vanuritele ette sotsiaalse kaitse õiguse ning õiguse saada kaitset vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse korral. Pensioniea tõstmise teema on aga kahjuks päevakorral. Ma räägin sellest varakult, et kõik sellest teaksid ja me suudaksime üheskoos sellele vastu seista. Aitäh!

16:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Rohkem kõnesoove vabas mikrofonis ei ole, seega on istung lõppenud. Aitäh, kolleegid!

Istungi lõpp kell 15.38.